2/11/25, 9:19 AM Post | LinkedIn

Yogesh Haribhau Kulkarni • You Al Advisor (Helping organizations in their Al journeys) | PhD (Geometric ... now • 🕟

Wish to share the latest article from my weekly column, "तिसरा मेंदू" (Third Brain), titled "बहुभाषी 'कृत्रिम बुद्धिमत्ता'" (Al in Translation), published in the Marathi newspaper Sakal! (Pic below)

In this article, I go deeper into the applicability of Artificial Intelligence in translation technologies. 🧠 🖃

I'm grateful to Sakal Media Group for providing a platform to share these important insights with our local community. 🙏

Any thoughts? I'd love to hear your comments! 💭 👥

Sakal Media Group Abhijit Pawar Samrat Phadnis Niranjan Agashe #AI #ArtificialIntelligence #Intelligence #Training #CommunityConnect #MachineTranslation #Translation #SakalNewspaper #MarathiMedia #Marathi #India #Pune #MVPBuzz #GDE

ठिकाणी असणाऱ्या वेगवेगळ्या संस्कृतींचा आधार तेथील भाषा आहेत, नाते एवढे अतूट की अगदी अस्मितेपर्यंत पोहोचते कथी कथी. सुदूर प्रवासाच्या तसेच संभाषणाच्या सोयी जशा जशा संपर्क वाढला, तशी त्यांची भाषा येण्याची गरज निर्माण झाली. दुभाषांचे महत्त्व वाढले. बहुभाषी असणे तर विडतेचे लक्षण समजले

बहुभाषी 'कृत्रिम बुद्धिमत्ता'

शिकणे हे सर्वसामान्य लोकांना कठीण जाते. त्यावर उपाय म्हणून भाषांतर करणाऱ्या प्रणाल्या (अल्गोरिदम्स) बनवण्यावर संशोधन सुरु झाले.

भाषांतर करणे हे अजिबात सोपे काम नाही. मानवालासुद्धा ते क्लिप्ट वाटते तर संगणकाचे शब्द-समूहाचा विचार करून नंतर वाक्यच्या-वाक्य यांचा विचार करून भाषांतर करणाऱ्या प्रणाली निर्माण झाल्या. 'एआय मधील 'न्यूरल नेटवर्क्स'ने यात क्रांती घडवली. तेव्हापासून भाषांतरातील कृत्रिमता कमी कमी होऊन मानवी जसा जसा वापर वाढेल, तसे तसे नवीन नवीन भाषांचे आकृतिबंध येतील, ते 'एआय'च्या प्रशिक्षणात वापरले जातील, तशा त्या प्रणाल्या, भाषा-प्रारूपे (लॅंग्वेज मॉडेल्स) अधिक प्रबुद्ध व प्रभावशाली होतील. पण संस्कृतीचे सर्व आयाम, मानवी भावना, प्रचलित वाक्प्रचार, पूर्वप्रह, संदर्भ-वाक्ये, स्थानिक-बोली भाषेचे रंग, विशिष्ट तंत्रज्ञानासंदर्भातील शब्द, हे सर्व एआयच्या प्रशिक्षण माहितीत क्वचितच असल्याने, अजूनही तज्ज्ञ मानवी दुभाषाला

जाऊ लागले. पण इच्छा अस्नहीं नवीन भाषा 💮 काही पर्याय नाही. भाषा साधी, सोपी, रोजच्या व्यवहारातील असेल तर 'एआय' फार व्यवस्थित काम करताना दिसते.

सच्या भाषांतराच्या ॲप्समध्ये 'गुगल ट्रान्सलेट'सारख्या प्रणाल्या १०० हून अधिक भाषांमध्ये काम करू शकतात. त्यात बहुभाषी भाषांतर तर आहेच; पण चित्रातून लिपी ओळखून अर्थ काढणे, लिहिलेलेच नाही तर बोललेलेही भाषांतरित करणे, या गोष्टी ते लीलया करते. चॅटजीपीटीसारख्या संभाषणप्रणाल्या बहुभाषी होत आहेत. भारतीय भाषांसाठी अजून खूप प्रभावी नसले तरी, कामचलाऊ मात्र आहे. भारतातही याविषयीही चांगले काम चालू आहे. पंतप्रधान मोदी यांनी 'काशी तामिळ संगमम्' मध्ये केलेले हिंदीतील मनोगत, 'भाषिणी' प्रणालीने तेथल्यातेथे तमिळमधून ऐकवले. भाषणांचे केवळ भाषांतरच नाही इतर

काही ॲप वापरून तुम्ही चित्रफितींना अनुवादित वेगळ्या भाषेत उपशीर्षके (सबटायटलिंग) देणे संवादांचे वेगळ्या भाषेत रूपांतर करणे (डबिंग), अशा अनेक गोष्टी करू शकता. एकाच मजकुरापासून त्याचे अनेक भाषांमध्ये रूपांतर स्वयंचित पद्धतीने करता येत असल्याने श्रम,

पैसे व बेळेची मोठी बचत होते. तुमचे कार्यक्षेत्र जरा हटके असले तर त्यासंदर्भात अजून उदाहरले देऊन, शब्दसंग्रह देऊन, एआयच्या प्रणाल्य त्या त्या क्षेत्रासाठी अजून विशेष-समृद्ध करता येतात. या दुभाषी प्रणाल्यांचे असे असंख्य फायदे आहेत कामाचा जबरदस्त वेग, किफायतशीर चोवीस तास न थकता न विश्रांती घेता काम करणे आणि एकाच नाही तर अनेक भाषांमध्ये, अनेक कार्यक्षेत्रात काम करणे जमत असल्याने एआव आधारित भाषांतराला तोड नाही.

घंद्यासाठी अथवा प्रवासासाठी, केवळ मराठी-हिंदी-इंग्रजी येऊन भागणार नाहीये. वेगवेगळ्या देशातून भारतीयांना होणारी मागणी पाहता जर्मन, जपानी, कोरियन, अरेबिक आणि हिब्रसारख्य भाषा आपल्याला वापराच्या लागल्या तर कार्र नवल नाही. तर भांबावन न जाता, अगर्द सुरवातीला का होईना, मोबाईल मधील भाषांतर कामास येतील, अगदी स्थानिकांसारखे बोलायचे असल्यास मात्र सध्यातरी तुम्हालाच त्या भाषा शिकाव्या लागतील, हे खरे, 'वाकारीमास का?' (जपानीतील या शब्दाचा अर्थ 'समजले का?')